

ایران دوست

دکتر ریچارد نلسون فرای که به دعوت بنیاد موقوفات افشار به ایران سفر کرده بودند، طی مراسمی از شش دهه تلاش ایشان در راه ایرانشناسی، تاریخ و فرهنگ ایرانی و زبان فارسی با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از نویسندگان و محققان، شامگاه یکشنبه هفتم تیرماه به همت مرکز نشر میراث مکتوب در فرهنگسرای نیاوران برگزار شد تقدیر بعمل آمد.

احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با قدردانی از زحمات شصت ساله فرای ایران دوست در زمینه ایرانشناسی گفت: کارنامه درخشان ریچارد فرای نشان می‌دهد که او زمینه‌های مختلف مطالعات جغرافیایی، تاریخی، ادبی، زبانشناختی و فرهنگی ایران را مورد توجه قرار داده است:

مسجدجامعی با اشاره به آثار ریچارد فرای افزود: مجموعه آثار فرای سرگذشت نامه ایرانیان از کهنترین روزگاران تا عصر حاضر است و او در این آثار استمرار سنت ایرانی را در دوره‌های مختلف حیات فرهنگی، راز ماندگاری آن می‌داند؛ سنتی که آشکارترین نمود آن در زبان فارسی است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خاطر نشان کرد: فرای در تحقیقاتش زبان فارسی را سفیر مدنیت فرهنگی ایران اسلامی از مرزهای چین تا کرانه‌های آناتولی می‌داند و توانایی قلم و تأمل برانگیز بودن سخنش در این حوزه برآمده از آشنایی ژرف او با گسترده متنوعی از زبان‌های رایج در حوزه فرهنگی ایران بزرگ است.

وی سپس به سایر خدمات فرای به ایران اشاره و اظهار کرد: خدمات فرای به حوزه مطالعات ایرانی به تألیف و ترجمه محدود نمی‌شود و تلاش او در تأسیس کرسی‌های متعدد ایرانشناسی در جهان نیز شایسته تقدیر و ارج‌گذاری است. فرای از یک سو با ترجمه و تحقیق شماری از آثار برجسته و تاریخی به زبان انگلیسی در شناساندن

فرهنگ ایرانی به جهانیان همت گماشته و از سوی دیگر در تألیفات درخشانش درباره تمدن اسلامی در نخستین سده‌های اسلامی نشان داده که دستاورد حاضر در این گستره جغرافیایی چگونه استمرار یافته است.

مسجد جامعی با تأکید بر تأثیر ایرانیان بر اسلام گفت: باز نمود سهم برجسته ایرانیان در تبدیل اسلام به تمدنی جهانی با فرهنگی پربار، از دیگر دستاوردهای تلاش‌های شصت ساله استاد ریچارد فرای است.

وی در پایان خاطر نشان کرد: تحقیقات فرای همواره چراغی فرا راه پژوهشگران ایرانی و ایران دوست خواهد بود و مجموعه تلاش‌های استاد تأییدی است بر لقب ایران دوست که زنده یاد دهخدا یینجاه سال پیش به وی داد.

دکتر فتح‌الله مجتبیایی که پنج سال در دانشگاه هاروارد دانشجوی فرای بوده است، گفت: ایرانشناسی همواره با یک مشکل بزرگ مواجه بوده و در نظام آکادمیک غرب به زیباشناسی تبدیل شده است. اما امتیازی که فرای داشت این بود که زبان را به منزله وسیله و حامل در نظر داشت.

مجتبیایی با اشاره به روش تاریخی فرای افزود: فرای آثار با ارزشی درباره تاریخ ایران پیش و پس از اسلام نوشته و بسیاری از گوشه‌های تاریک دوره‌های اولیه اسلامی را در تاریخ بخارا و تواریخ نیشابور روشن کرده است. در ادامه دکتر ژاله آموزگار درباره ریچارد فرای گفت: پروفیسور فرای با شعله‌ای که از آتش عشق به ایران در دل دارد، همیشه زنده است و به دلیل همین عشق نامش در جریده دل‌های ایرانیان ایران دوست ثبت شده است.

آموزگار افزود: تعلق خاطر فرای به همه جوانب فرهنگی ایران و به همه دوره‌ها با بی‌طرفی کامل است. او در این فرهنگ غنی تداومی می‌بیند و فرهنگ ما مجموعه یکپارچه‌ای است که از دیربازان آغاز گشته و تا به امروز در جای جای این سرزمین آشکار و نهان جای دارد که پروفیسور فرای هم مانند ما به این مجموعه عشق می‌ورزد.

وی با اشاره به تداوم فرهنگ ایران خاطر نشان کرد: برای ایران دوستان واقعی تداوم فرهنگ ایران و «فرّه»‌ای که در این تداوم نهفته است از کهن روزگاران تا امروز در زوایای سرزمین، اندیشه‌ها، شعر و ادبیات کهن و نو و همه آثار هنری ما وجود دارد.

آموزگار سپس به روح ایرانی اشاره کرد و گفت: آنچه فرای آن را روح ایرانی خواند، من به «فرّه» ایرانی تعبیر می‌کنم که در بالای بیستون جای می‌گیرد، در کاشی‌های آبی

مسجد شیخ لطف‌الله اصفهان فرود می‌آید، در بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی نمود پیدا می‌کند و در بشقاب تقره‌ای دوره ساسانی به جلوه درمی‌آید.

ایران و ایرانی، باستانی و نو و پیش از اسلام ندارد. ایرانی، ایرانی است و پیوندهای عمیق فرهنگ این سرزمین میراث ماست که از دوران کهن به دوران نو می‌رسد و «فرّه» آن را نورانی می‌کند. همین فرّه‌ای که از ضحاک و افراسیاب می‌گریزد و آتش آن را برای ایرانی حفظ می‌کند و آن را می‌توان در همه‌جا دید.

سپس دکتر خیر اندیش گفت: ریچارد فرای به خاطر ارزش‌های متعالی و ارزنده فرهنگ و تمدن ایرانی، از میان تمام فرهنگ‌های جهانی، فرهنگ ایران را برگزید و عمری را عاشقانه و عالمانه به پای آن گذاشت.

وی با اشاره به «داد» ایرانی افزود: ایرانیان همواره دوستدار «داد» ایرانی، پاکی‌ها، زیبایی‌ها و نوربوده‌اند و این عاملی است که از روزگاران کهن تا امروز در قلب و روح ایرانیان باقی مانده و تداوم فرهنگی ایرانی را موجب شده است.

در ادامه دکتر مصطفی محقق داماد گفت: نظر فرای این است که ایرانی را خردورزی نگه داشته و ایرانی خردمند است و می‌خواهد تحت سایه خرد زندگی کند. ایرانی دین اسلام را همراه خرد دیده و پذیرفته است و پای این درخت پرثمر زندگی می‌کند.

در این مراسم لوح تقدیر و جوایزی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط احمد مسجدجامعی، دکتر مصطفی محقق داماد و دکتر فتح‌الله مجتبیایی به ریچارد نلسون فرای اهدا شد.

در پایان مراسم ریچارد فرای سخن گفت. فرای سخنان کوتاه خود را با این بیت شعر پایان داد:

هیچ خوبی نیست اندر این جهان   بهتر از دیدار روی دوستان